

Miroslav Pelikan

DVOJE

DVOJE

Vladimir Komenski i njegova supruga Vera nisu bili oduševljeni smještajem u pansionu Mina, na rubu prometne ulice, ali to je bilo jedino što su uspjeli naći u nastupajućem ljetu na sjevernim otocima mora.

Zapravo, velika soba na prvom katu s dva pravokutna, visoka prozora koji su gledali na ulicu, bračnim krevetom, ormarima sa strane, okruglim stolom sa četiri stolca ,malo po strani , iza vrata kupaonice i toaleta odisala im je potrebnim i traženim mirom i tišinom. Uistinu, nisi znali zašto im se ova prostrana sjenovita prostorija nije dopadala.

Komenski i Vera bili su dugo u braku, odavno tjelesno i emotivno udaljeni. Valjalo je najprije izdržati i pregrmjeti sve nedaće svakodnevna života i u tom kontinuiranom srazu jednostavno

nisu primijetili kako vrijeme neumitno prolazi a oni sve stariji i jedan drugom dalji.

Komenski je nedavno pretrpio teški šok, nakupina stresa iz davnih vremena ipak ga je dostigla, prošarana teško rješivom financijskom krizom. Pojavila se akutna slabost, osjećao je svoju ogoljelost i ranjivost s mislima kako će Vera jednostavno otići iz njegova života i on će ostati sam, sada u ovim godinama kada više ne može izvesti ni kozmetičke korekcije a kamo li radikalne promjene u svom i Verinom životu. Nekako se počeo oporavljati, isključivo se oslanjajući na Veru.

Usljedili su mnogobrojni noćni razgovori i umjesto da oni umire njegov nemir samo su ga još više uznemiravali, dovodeći ga do ruba samouništenja, sve snažnijim sumnjičenjem i samo optuživanjem.

Ipak, njezina nježnost i upornost odagnali su Vladimirove duboke crne slutnje.

Došao je k sebi.

Zatim su se iznenada odlučili provesti nekoliko dana na moru, doista su rijetko bili sami.

Da, morali su se malo više posvetiti sebi, jedan drugome, preostalo vrijeme pripada samo njima.

Najčešće su šetali, možda je nekima bilo čudno kada je opazio par srednjih godina kako se drži za ruke ili kada bi zastali i on se sagne i poljubi je nasred ulice između šetača.

Rijetko bi išli na plažu, Vladimir baš nije najbolje podnosio sunce ni povišenu temperaturu, više mu je odgovarao hlad. Iako je obožavao more i volio posebno šum valova, voda mu se ni ovoga ljeta nije činila ni malo privlačna, najprije mu je zbog vrućine bilo teško ući u hladno more a ni kratkotrajni boravak u kasnije ugodnoj vodi nije mu značio baš ništa, nikakva užitka.

Ponekad bi pred počinak dugo razgovarali o tome kako su se upoznali, što su tada osjećali, opisujući svoju mladenačku zaljubljenost i ono vrijeme koje je tako puno obećavalo.

Pojavljivale bi se i rijetke razmirice, još su uvijek drugačije gledali na pojedinačne događaje iz povijesti zajednička života iako je Vladimir bio jasno svjestan kako je Vera najbolje što mu se moglo dogoditi i kako je ona doista njegov zrak i

njegova voda ili a te je riječi i misao najviše volio, kako je ona njegov bolji dio.

Oboje su iznimno jasno osjećali nezadovoljstvo naraslo do nepodnošljivosti kako im je mnogo vremena proteklo uzalud a oni se uopće nisu potrudili iz raznih razloga utisnuti svoj osobni pečat u te dane.

Spoznaja o emotivnoj udaljenosti odavno je postala bliskom, vrlo bliskom Vladimiru, no on se najprije na nju nije pretjerano obazirao a zatim ju je u slijedećem razdoblju dužem od dva desetljeća jednostavno ignorirao, te je gotovo na nju i zaboravio.

No sada je bio kraj svemu tome. Vladimir više nije imao kamo uzmicati. Bio je pred zidom i znao je dobro, da i uspije prijeći sudbonosni zid, iza njega nema ništa, potpuna pustoš.

Tako su i započeli dugi noćni razgovori, potpuno se otvorio pred Verom, precizno opisujući svoje grozno stanje, govoreći joj tiho kako niti sam ne razumije što se sve s njim u njihovim dugim, praznim i bezličnim godinama događalo. Ne, nikada ga nisu zanimale druge žene niti je išta imao s njima. Borio se kroz raznolike poslove u razdobljima kada je bio bez prava zaposlenja,

kako bi mu obitelj preživjela, opstala, istovremeno aktivno surađujući kao slobodni novinar, ne zanemarujući ni svoj književni rad, marno pišući i objavljujući, ponekad i vrlo zadovoljan honorarima.

I onda na kraju ta neugodna, bolna istina, kako je protratio svoj život pored žene u čiju ljubav nikada nije sumnjao i koja se tako zdušno brinula o njihovom domu i o kćeri, koja se odnedavna preselila u Irsku u potrazi za boljim i zanimljivijim poslom, baveći se Yeatsom.

Iz svega se izrodio užasni osjećaj samoće, sve očitiji i razorniji, žestok i neprihvatljiv.

Vladimir je nadasve bio svjestan kako mora učiniti izvanredne napore da održi i ovo malo zajedništva što ga sada dijeli s tolerantnom suprugom Verom.

Nije ga iznenadila narasla potreba da je dodirne, da joj stavi ruku na trbuh i s prstima se domakne do njezinih grudi. Vera se ispočetka čudila no ipak, nekako, prihvatila je njegovu ruku.

I večeras su šetali, držeći se prisno za ruke, on je sa zanimanjem promatrao lokalnu arhitekturu, sve dok u nekoliko navrata nije primijetio kako Vera kontinuirano gleda ispred sebe, ne čuvši

njegove, ponekad i maliciozne komentare. Samo je hodala u potpunoj tišini slijedeći njegov ritam koraćanja, ne ispuštajući mu ruku.

Ni sam nije znao je li ga ovakvo njezino ponašanje rastužuje ili ga iznenađuje. Ništa više nije rekao. Šutio je sve do povratka u sobu, rekavši Veri jedino, laku noć.

Idućih dana nijema scena se ponavljala, Vera je najčešće šutjela, rijetko je progovarala i to nešto posve nevažno da bi iznova dugo šutjela, ponekad ga samo malo jače stisnula prstima.

Možda joj je jednostavno dosadio svojim pričama, naravno, samo je on na mucu.

Nekako je zašutio i on i s vremenom izmišljao razloge posjeta ovdje ili tamo jer ga to posebno zanima a sada je prava prigoda da to i vidi.

Vera je ili ostajala u sobi ili češće odlazila sama na plažu.

Gotovo je Veru zaboravio pitati navečer, kako joj je bilo?

No, promrmljao je nekoliko nesuvislih riječi te su u muku otišli na večeru u prizemlju pansiona. Iznenada je upita.

-Što se događa?

-Ne uspijevamo Vladimire. Što se više trudimo, sve smo dalje i dalje. Čini mi se da smo sada toliko udaljeni jedan od drugoga da se sutradan nećemo ni prepoznati.

Vladimiru su teško pale Verine riječi, no bez ustezanja se slagao sa svime što je rekla jer doista, sve je bila prokleta istina.

Tek sada je osjećao svu bezdušnu težinu zagonetke raskrižja, dospjeli su iz slijepe ulice u prostor koji nudi a ne obećava.

Bez riječi je promatrao Vera kako polagano večera, činilo mu se kako ona uopće ne osjeća njegovu prisutnost za stolom nasuprot.

Gdje je pogriješio, učinio krivi korak, pokušavao je dokučiti Vladimir.

Gdje se on nalazi u Verinom životu i kakvu poziciju uopće zauzima.

Zamislio se i prestao jesti.

Vera je primijetila njegovu odsutnost, dotaknula ga više puta po ruci, nasmiješila se i šapnula mu.

-Probudi se, probudi se Vladimire. Ne zaboravi, ja sam ovdje, pored tebe.

Nije se mogao ne nasmiješiti, čak mu je i srce zakratko zaigralo.

Dovršili su šutke večeru za koju mu je Vera rekla kada su se popeli u sobu.

-Baš i nije bila nešto. Nije mi najbolje sjela. Vladimir je odšutio odgovor, samo je klimnuo glavom.

Te je noći dugo ostao budan. Pribrano je rezimirao, detalj po detalj, svoje djetinjstvo, obećavajuću mladost, smireni brak, kako mu se sve do nedavna činilo, teško razdoblje šoka, boravak u ovom neuglednom pansionu.

Grčevito je tražio, pronalazio i priznavao sve vidljive greške, odustajanje od mladenačkih ideala, česta pristajanja na bolne kompromise, nepodnošljivo gorki okus poraza, rijetku zaludenost koje se nije mogao odreći ni u najtežim situacijama.

No dugo bdijenje nije iznjedrilo odgovor, rješenje ili barem naznaku što učiniti u prvom koraku s Verom.

Izgledalo mu je, doista, kako Vera spava mirno i opušteno, snom pravednika. Vjerojatno se tako i osjeća, pravednicom, a ja, ja se stalno sumnjičim i žestoko se izlažem teškoj samokritici, ne nalazeći ni odgovora ni rješenja ni za sebe

osobno, niti za nju posebno a još manje za oboje.

Ujutro se osjećao krajnje izmučeno, nenaspavan, umoran.

Razmišljao je što će im donijeti novi dan, možda samo kratkotrajni predah ili još dublji pad.

Osjećao je posve jasno, kako se i on i Vera nalaze na pozicijama koje se još uvijek, ali jedva dosegljive jedna drugoj.

Ovaj dan može iznjedriti ili kakav takav povratak, minimalno približavanje ili odlazak do nemjerljivih udaljenosti i prestanak komunikacije.

Mogao bi predložiti Veri da dan ispune kakvim zgodnim izletom u okolicu, možda bi mogao.

No, progovorili su tek toliko da dotaknu uvijek dobrodošlu temu vremenske prognoze, gledajući većinom u stranu, tek rijetko i to vrlo kratko gledajući se u oči.

Ispijali su gutljaje kave, svatko u svojim mislima, u posvemašnjoj tišini, osjećajući fizičku blizinu onog drugog, na suprotnoj strani stola i teško mjerljivu emotivnu udaljenost a Veri se za trenutak učinilo kako ovoga čovjeka nikada

doista nije ni upoznala niti sada zna što on uopće radi ovdje na ovom doručku.

A Vladimiru se pričinilo kako se cijela fronta prednjeg zida s mnogobrojnim tanjurima i policama jednostavno urušila dok je razrogačenih očiju gledao u jureći nos kamiona kako kliže prema njima, stigao je pogledati Veru prije bola.

Vera je tek opazila pomalo neobične Vladimirove geste, takav nije bio nikada, kao da je mogla osjetiti njegov rastući strah.

Zatvorila je oči. Vladimir je završio s objedom i činilo joj se, promatrao je nekako nezainteresirano, kao da je njegov izravni pogled prolazio kroz njezino tijelo i odlazio nekamo daleko.

On je polako, s oprezom ustao i otišao, ne osvrćući se.

Iznova je sklopila oči.

Vladimir je još uvijek, znojan gledao prema zidu s policama prepunih tanjura.

Nakon nekoliko trenutaka izašli su.

-Vrijeme je vratiti se –izustio je jedva čujno Vladimir.

-Da, svakako- uzvratiti Vera.

Zbog kolone vrlo su sporo odmicali.

Vladimir iznenada dotakne Verinu ruku, polako obujmi šaku. Sada je bio sasvim siguran, to je taj mali veliki korak koji se mora nebrojeno puta ponavljati.

Snažno je osjećao blagu vlažnost, ne znajući je li to njegov znoj ili njezin. Nije ni važno, osmijehne se Vladimir, nije važno.

Vera ga radoznalo pogleda. I ona se nasmiješi.

-Što je ?

-Ništa, ništa, sjetio sam se nečega malog, ništa ustvari- još čvršće joj stisne prste.

Negdje, daleko iza njih, vidno oznojen vozač velikog kamiona natovarenog kamenom, odmah je osjetio što nije u redu, kočnice su otkazivale a pred njim je bila nizbrdica, možda uspije, možda.

Na drugoj strani grada u hotelskom restoranu, visoki mladić je naglo ustao, rekavši kako je nešto zaboravio i izašao ne osvrćući se.

Miroslav Pelikan